

Asia: VN/11042/2025

Apuvälinepalveluiden laatusuositus ja valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2026 päivitys

Taustakysymykset

Vastaajan taustaorganisaatio

Hyvinvointialue [Pohde]

2.1 Apuvälinepalvelua ohjaavat lait ja säädökset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Viimeinen kohta: Apuvälineen käyttäjän muuttaessa toiselle paikkakunnalle, hänen käytössään muuttohetkellä olevat apuvälineet muuttavat hänen mukanaan vastikkeetta. Tieto apuvälineistä pitää antaa uudelle taholle, jolle siirtyy vastuu seurannasta ja huollosta

2.1.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.1.3 Kelan ammatillisen kuntoutuksen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.2 Apuvälinepalvelut eri asumismuodoissa

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

3 Toimintakyky apuvälinepalvelun perustana

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

4 Apuvälinepalveluprosessi

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.1 Potilas- ja laiteturvallisuus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Neljäs lause: Apuvälineen luovuttava taho vastaa siitä, että luovutettavat apuvälineet ovat käyttökuntoisia ja turvallisia.

6.2.1 Hyvinvointialueiden vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Toinen kohta: Miten äidinkieli tulee huomioida?

6.2.2 Apuvälineen omistavan tahon vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Seitsemäs kohta: Järjestää apuvälineen valmistajan edellyttämät määräaikaistarkastukset/-huollot sekä vastaa muista huolloista ja korjauksista

6.2.3 Apuvälineen käyttäjän vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kappale 6.2.4.: Mikä on avustajan määritelmä ja miten avustaja saa tiedon tässä määritellyistä vastuista?

6.3 Apuvälineen huolto/korjaus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kappaleessa useassa kohtaa mainitut "apuvälineen luovuttanut toimintayksikkö/apuvälineen luovuttanut taho" tulisi vaihtaa olemaan "apuvälineen omistava taho".

6.4 Apuvälineiden kuljetus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.5 Kaksoiskappale

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.6 Apuvälineiden hankintatavat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

7 Oppaassa käytetyt käsitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 03 33 Hengitystieortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 06 06 Tukisukat ja tukihihat käsivarsille ja jaloille ja muille kehon osille

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Yleistä luovutuksesta-kohdassa on alla mainittu teksti, minkä perään esitetään lisäystä:

Esimerkiksi tukituotteiden ympärivuorokautinen käyttö, raajan merkittävä volyymin muutos tai suuri kokonaisvolyymi, erityisen vaikea imutieperäinen turvotus tai työstä johtuvat syyt voivat olla yksilöllinen peruste luovuttaa luovutusperusteista poikkeava määrä tukituotteita.

Lisäys: Tähän maininta työolosuhteiden järjestelytuesta. <https://tem.fi/tyoolosuhteiden-jarjestelytuki> "Työvoimaviranomainen voi edistää osatyökykyisen työntekoa työolosuhteiden järjestelytuella." Eli työvoimaviranomainen voisi avustaa kustannuksissa työhön liittyvistä tekijöistä johtuvien lisähankintojen osalta.

06 Ortoosit ja proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kappaleen 6 alussa mainitaan "Akuuteissa tilanteissa (esim. leikkauksen, traumojen, rasisustilojen ja muiden akuuttien sairauksien jälkeen) ortoosi luovutetaan määräaikaiseen lainaan hoitavasta yksiköstä hoitoon liittyvänä jatkohoitona hoitovälineenä. "

Määräaikainen laina kuulostaa siltä, että tuote pitää palauttaa, mutta yläraajaortoosien kohdalla tuotteiden kierrättäminen ei hygieniasyistä ole toivottavaa.

--> ortoosien valmistajat ohjeistavat pääsääntöisesti, että ortoosi on tarkoitettu vain yhden henkilön käyttöön (poikkeuksena voi olla esim. kovarunkoinen kaulaortoosi, jonka valmistaja ei ole käyttöohjeessa erikseen maininnut tuotteen olevan vain yhden henkilön käyttöön (kova osa voidaan puhdistaa ja pehmeät osat voidaan vaihtaa)

Kappaleen 06 12 toisessa kohdassa lukee: "Yleensä alaraajan ortoositarve on pitkäaikainen (esimerkiksi Dafo-tuki CP-vammaiselle, peroneustuki hemiplegiaa sairastavalle tai polvi-/nilkkatuki, kun nivel on instabiili)."

Suluissa oleva teksti esitetään kokonaan poistettavaksi, koska dafo voi olla myös peroneustuki ja lisäksi näille taustasairauksille ei välttämättä sovellu suluissa mainitut apuvälineet.

Kappaleessa 06 12 03 03 kohdassa erityisjalkineet lukee: "erityisjalkineet ovat välttämättömät päivittäiseen tai säännölliseen käyttöön ja / tai"

Esitetään poistettavaksi vaihtoehto "tai"

Erytisjalkineiden viimeinen lause kuuluu: "Työturvallisuuden kannalta välttämättömät erityisjalkineet kustantaa ensisijaisesti työnantaja."

Kysymys: Hankitaanko työkäyttöön muita erityisjalkineita kuin työturvallisuuden kannalta välttämättömiä erityisjalkineita? Esim. työnkuva vaatii muista syistä kuin työturvallisuuden takia tietynlaiset jalkineet. Ovatko ne silloin lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä hankittavia?

06 15 Toiminnalliset hermo-lihasstimulaattorit ja hybridioroosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kohta "Alaraajaortoosin luovuttamisen lisäedellytykset:

Lause: "Asiakkaan kävelyssä on merkittäviä toiminnallisia ongelmia (Bath Assessment of Walking Inventoryn pisteet yli 3 tai vastaava tilanne muulla tavoin arvioituna) ja hän tarvitsee ortoosia toiminnalliseen kävelyyn." BAWI-menetelmä oletetaan suosituksiksi, ei pakottavaksi.

Yleiset kommentit tähän osioon: Luovutusperusteita vaikea hahmottaa kokonaisuutena, kun yllä oleva teksti jaettu niin moneen eri kappaleeseen ja eri otsakkeiden alle. Yläraajaortoosien luovutusperusteita myös arviointimenetelmät yläraajaortoosille -otsakkeen alla.

Lukijalta jää herkästi huomaamatta alun "toiminnalliset otteet monipuolisesti päivittäisissä toiminnoissa". Houkutteleeko yläraajortoosien luovutusperusteet suosittamaan ortoosia "yksittäisten toimintojen mahdollistumisen" perusteella?

06 18 Yläraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

- “Yläraajaproteesit luokkaan kuuluvat kosmeettiset / passiiviset, mekaaniset ja myoelektriset yläraajan proteesit.” >>> Jättäisin pois kohdan: / passiiviset. Tekstin loogisuuden kannalta passiivisista proteeseista puhutaan vasta seuraavassa kappaleessa. Tai termin voisi laittaa sulkuihin ().
- “Yläraajaproteesit voivat myös koostua kokonaisuuksista, joissa on sekä mekaanisia että myoelektrisesti ohjattuja niveliä, esim. proteesissa on myoelektrisesti ohjattu nyrkki, mutta mekaaninen kyynärnivel.” >>> Muotoilisin kohdan yleismaailmallisemmin, esim. Yläraajaproteesit voivat myös koostua kokonaisuuksista, joissa yhdistetään eritavoilla ohjattavia osia. Esimerkiksi proteesi, jossa on myoelektrisesti ohjattu nyrkki, mutta mekaaninen kyynärnivel. Useamman eri toimintamekanismin yhdistäviä proteeseja kutsutaan hybridiproteeseiksi. Proteesi nimetään usein nyrkkikomponentin mukaan.
- “Aktiivisissa proteeseissa liike tuotetaan jäljellä olevan lihas- ja niveltoiminnan avulla mekaanisesti tai myoelektrisesti. Aktiivinen yläraajaproteesi mahdollistaa käyttäjän aktiivisen tarttumaotteen.” >>> Tarkennus; millä jäljellä olevalla? Tyngällä tai ns. terveellä kädellä vai tarkoitetaanko kaikkea jäljellä olevaa lihas- ja niveltoimintaa?
- “Yläraajaproteesi voidaan luovuttaa synnynnäisen yläraajan poikkeaman tai tapaturman / sairauden vuoksi tehdyn yläraaja amputaation vuoksi.” >>> Aikaisemmissa otsikoissa tämä, kenelle luovutetaan, sijoittuu ensimmäiseen tai toiseen alkukappaleeseen.
- Voisiko lisätä: Yhden käden osakämmentasoisissa .... “Osakämmentasoisissa ja distaalisemmissa amputaatioissa ensiproteesi on aina passiivinen. Proteesin personoitua kosmetiikkaa ei kustanneta lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä.”
- >>> Voisiko tiivistää muotoon: Ensimmäiseksi myoelektriseksi yläraajaproteesiksi valitaan ... “Päädyttäessä myoelektriseen yläraajaproteesiin ensimmäiseksi proteesiksi valitaan kolmen sormen pinsettioitteen ottava (yksiotteinen) tripod-mallinen proteesinyrkki, myöhemmässä vaiheessa voidaan arvioida aktiivisen proteesinkäyttäjän kohdalla moniotteisemmän yläraajaproteesin luovuttamista.” Edellä oleva teksti jo kertoo, että myoproteesia ei hankita kaikista ensimmäiseksi proteesiksi.
- “Poikkeustilanteissa, kuten esimerkiksi molempien yläraajojen amputaatio, voidaan luovuttaa moniotteinen myoelektrinen proteesi yksiotteisen proteesin sijasta entisen dominantin yläraajan tilalle.” >>> Milloin (vrt. edellinen kohta)? Tarkoitetaanko tässä tilannetta, että voidaan luovuttaa moniotteinen myoelektrinen proteesi ensimmäisenä myoproteesina, kun molemmat kädet amputoitu.
- “Lapsilla ensiproteesina luovutetaan passiivinen yläproteesi ja käyttö aloitetaan jo hyvin pienenä, myoelektristä arvioitaessa on huomioita lapsen kehitystaso ja lapsen oma halu käyttää aktiivista proteesia. Aikaisintaan harkinta voidaan tehdä 2-3 vuoden iässä. “ >>> kirjoitusvirheiden ja sanamuotojen korjaus

06 24 Alaraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Yleisesti "tuppiosaa" olisi hyvä tarkentaa.

Kommentti: Postoperaatiivisen tupen käyttö ei ole välttämätöntä, vaan lähestulkoon aina tyngän kompressiohoidon pystyy laadukkaasti toteuttamaan tynkäkompressiosukalla, joka on myös kustannustehokkaampi vaihtoehto. Miksi tämä on näin ehdoton?

Yleisenä kommenttina Alaraajaproteesien tuppiosat -kategoriaan. Miksi tynkäkompressiosukat ovat sääri- ja polvisuojissa? Niiden tarkoitus on harvoin pelkästään suojata tynkää, vaan yleensä käytetään turvotuksen ja kivun hoitoon sekä tyngän muotouttamiseen protetisointia varten.

Kappale 06 24 47: Mikä on jalkapeite?

06 30 03 Peruukit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Onko markkinoilla MD-luokan turbaaneja tai päähineitä, jotka luetaan muuksi kuin kuluttajatuotteeksi? Tämä mielestäni vähän sotii yleistä periaatetta kuluttajatuotteina saatavilla olevien luokkien karsimisesta vastaan.

09 09 Pukeutumisen ja riisuutumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Tarkoitetaanko näillä samaa käsitettä: "tavanomaiset kuluttajatuotteet" ja "tavanomaiset välineet"

"Luovutettavissa apuvälineissä tulee olla sellaisia ominaisuuksia, mitä tavanomaisissa välineissä ei ole ja / tai niihin täytyy tehdä yksilöllisiä muutoksia."

Tarkoitetaanko tässä apuvälineen muuttamista vai lisävälineen valmistamista olemassa olevan apuvälineen käytön mahdollistamiseksi ja miten tällöin MDR-yksilöinti tapahtuu?

09 12 WC-apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 33 Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kappale 09 33: Matkasuihkutuoli: Onko velvollisuus hankkia lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä työ- ja lomamatkoille vai voisiko potilas omakustanteisesti esim. vuokrata lomakohteesta?

Kappale 09 42: Otteenparantajat -> otteenmuuntajat

12 08 Valkoiset kepit ja tukikepit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 23 Pyörätuolit, lisävoimalliset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Luovuttamisessa ja seurannassa huomioitavia asioita -kappaleessa lukee: "Jos henkilöllä on mahdollista liikkua omalla (samassa taloudessa olevalla) autolla ja käyttää määränpäässä lyhyellä matkalla kevyempää/tavanomaisempaa liikkumisen apuvälinettä ei sähköistä liikkumisen apuvälinettä pääsääntöisesti tällöin luovuteta."

Tarkoitetaanko tällä sitä, että henkilö ajaa autolla itse vai sitä, että toinen henkilö ajaa autolla? Vai onko tarkoituksella jätetty avoimeksi eli voi tarkoittaa sekä-että / joko-tai?

12 24 09 Käsikäyttöisten pyörätuolien lisävoimalaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kappaleen 12 24 09 04 alussa lukee: "Työntöapulaite voidaan luovuttaa mahdollistamaan osallistumista arjen tai vapaa-ajan toimintoihin sekä asioiden hoitamiseen ja asiakkaan avustaminen manuaalisella kuljetuspyörätuolilla ei onnistu tai on kohtuuttoman raskasta."

Miksi sähköisen työntöapulaitteen kohdalla mainitaan asiakkaan osallistuminen arjen tai vapaa-ajan toimintoihin? Muiden sähköisten välineiden kohdalla ei ole vastaavaa mainintaa vapaa-ajasta, mainitaan ainoastaan arjen (välttämättömät) toiminnot.

Kappale 12 24 48: Luovutusperusteissa ei ole mitään mainintaa ajokeulojen nopeuksista. Toiveemme on siis, että se jatkossa olisi myös luovutusperusteissa näkyvissä ja täten olisi valtakunnallisesti yhteneväinen linja.

Nämä ajokeulat voi siis kulkea jopa 25 km/h. Sähköpyörätuolia ei saa edes kulkemaan yli 10 km/h ja sähkömopo (riippuen mallista) ei kulje yli 15 km/h.

15 Kotielämän ja siihen osallistumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kappale 15 09 27 lauseeseen "Syömislaitteita voidaan luovuttaa lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä asiakkaalle, jonka yläraajojen toimintakyvyn rajoitteet vaikeuttavat itsenäistä ruokailua ja kevyemmät ruokailun apuvälineet eivät ole riittäviä. " esitetään "ja"-sanalla tilalle "ja/tai"

Kappaleeseen 15 12 siivousvälineet esitetään lisättäväksi lause: Kuluttajatuotteina on saatavilla erilaisia välineitä, joilla voidaan kompensoida toimintakyvyn muutoksia.

22 03 03 Valonsuodattimet (absorptiolasit)

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 06 Silmälasit ja piilolinssit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 09 Suurentavat lasit, linssit ja linssikokoonpanot

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 18 Suurennuslaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 06 Kuulon apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 13 21 Daisy-soittimet ja e-kirjojen lukijat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 29 Merkinanto-, hälytys- ja paikannusvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 39 05 Tuntoaistiin perustuvat näytöt

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 45 Suunnistautumisvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

24 06 Apuvälineet pakkausten käsittelyyn

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

Poistettavaksi ehdotettavat luokat

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 06 Kenkälusikat ja saapasrengit?

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 09 Vaatepitimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 09 42 06 Sähköhammasharjat

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 01 Siivuttajat ja leikkurit

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 04 Juustohöylät

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 05 Raastimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 06 Hakkurit

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 02 Kuorimaveitset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 04 Siemenkodan poistimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 12 Leivontavälineet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 09 Astiankuivaustelineet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 15 Tiskiliinan vääntimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 09 18 01 Ruokalautaset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 15 21 01 Yleissakset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 03 Avaajat

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 06 Putkilonpuristimet

Kyllä

Santala Jukka-Pekka
POHDE - Kuntoutus